

Αρβανιτοχώρι

Summary :

Το Αρβανιτοχώρι της Προποντίδας βρισκόταν στα δυτικά των Μουδανιών. Το χωριό ιδρύθηκε από αλβανικές οικογένειες που εποίκησαν στην περιοχή. Οι κάτοικοί του ασχολούνταν με τη σηροτροφία και την αμπελουργία.

Other Names

Yeniköy

Geographical Location

βορειοδυτική Μικρά Ασία

Historical Region

Βιθυνία

Administrative Dependence

καϊμακαμλίκι Μουδανιών, βαλνίκι Προύσας

1. Ανθρωπογεωγραφία

Το παραλιακό χωριό Αρβανιτοχώρι της Προποντίδας βρισκόταν κοντά στα [Μουδανιά](#), σε όχι μακρινή απόσταση από το Κατινλί. Η ελληνική ονομασία του οικισμού «Αρβανιτοχώρι» (έτσι αναφέρεται και στα επίσημα εκκλησιαστικά έγγραφα) σχετίζεται με το γεγονός ότι ιδρύθηκε από αλβανικές οικογένειες που εποίκησαν την περιοχή. Σύμφωνα με την παράδοση, στα μέσα του 18ου αιώνα επτά οικογένειες Αλβανών από την περιοχή των Βιτωλίων (Μοναστήρι) μετανάστευσαν στην [Προύσα](#). Έπειτα από ενέργειες του [μητροπολίτη Προύσας](#), τους παραχωρήθηκε η συγκεκριμένη έκταση κοντά στα Μουδανιά, όπου και έχτισαν το χωριό τους. Εκεί σε ένα μικρό λόφο έχτισαν μία εκκλησία αφιερωμένη στην αγία Άννα. Στα οθωμανικά έγγραφα εμφανίζεται ως Γενίκιοϊ (Yeni köy=Νεοχώρι), ονομασία που δήλωνε ότι η ίδρυσή του ήταν σχετικά πρόσφατη. Φαίνεται πάντως ότι προοδευτικά το χωριό κατοικήθηκε και από ελληνορθόδοξο πληθυσμό. Το χωριό ήταν τόπος παραθερισμού ή περιπάτου για τις πλούσιες οικογένειες τόσο της Προύσας όσο και των Μουδανιών.

Ο πληθυσμός του χωριού, λίγο πριν από τη [Μικρασιατική Καταστροφή](#), έφτανε τους 1.100 κατοίκους.¹

2. Διοικητική και εκκλησιαστική εξάρτηση – Θρησκεία – Εκπαίδευση

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτουμε για τις αρχές του 20ού αιώνα, το Αρβανιτοχώρι υπαγόταν απευθείας στο [καϊμακαμλίκι](#) των Μουδανιών, το οποίο με τη σειρά του ανήκε στο [βιλαέτι](#) της [Προύσας](#). Η κοινότητα διοικούνταν από ένα [μουχτάρη](#) σε συνεργασία με 2-3 συμβούλους, τους αζάδες.

Το χωριό υπαγόταν εκκλησιαστικά στη [μητρόπολη Νικομηδείας](#). Το 1882 η παλαιά εκκλησία της Αγίας Άννας κατεδαφίστηκε και οικοδομήθηκε νέα, η οποία ήταν αφιερωμένη στον άγιο Γεώργιο.²

Σε απόσταση μιας ώρας από το χωριό βρισκόταν παλαιά βυζαντινή μονή του Αγίου Γεωργίου. Σε απόσταση 20 λεπτών μακρύτερα υπήρχε το [αγίασμα](#) του Αγίου Νικολάου, δίπλα στο οποίο βρέθηκαν τα ερείπια και άλλης μονής.

Το μοναδικό σχολείο του οικισμού στις αρχές του αιώνα είχε 45 μαθητές, ενώ η ετήσια δαπάνη για τη συντήρησή του έφτανε τις 25 οθωμανικές λίρες.

3. Στοιχεία οικονομίας – Ιστορικά γεγονότα

Αρβανιτοχώρι

Οι κάτοικοι ασχολούνταν με τη σηροτροφία και την αμπελοργία.

Το 1915 οι χωρικοί [εκτοπίστηκαν](#). Ένοπλοι μουσουλμάνοι (κυρίως από τα Μουδανιά) συγκέντρωσαν τους κατοίκους και τους αφαίρεσαν χρήματα και κοσμήματα. Έπειτα από λίγες μέρες, οι κάτοικοι αναγκάστηκαν να εκκενώσουν το χωριό και μετακινήθηκαν προς την [Πλατύαινο](#). Αργότερα, το 1918, όταν επανήλθαν στο χωριό, βρήκαν τα σπίτια τους ερειπωμένα. Το 1922, μετά τη [Μικρασιατική Καταστροφή](#), εγκατέλειψαν οριστικά το χωριό.

1. Βλ. Patriarcat Oecumenique, *Les atrocités kémalistes dans les régions du Pont et dans le reste de l'Anatolie* (Constantinople 1922), σελ. 263. Στις αρχές του 20ού αιώνα (1905), σύμφωνα με την επίσημη στατιστική του Οθωμανικού Πατριαρχείου, στο Αρβανιτοχώρι κατοικούσαν 132 οικογένειες, βλ. *Ημερολόγιον των Εθνικών Φιλανθρωπικών Καταστημάτων του έτους 1906* (Κωνσταντινούπολις 1905), σελ. 137. Παρόμοια στοιχεία (150 οικογένειες) δίνει και ο Θ. Καβαλιέρος-Μαρκουίζος, βλ. Καβαλιέρος-Μαρκουίζος, Θ., *Από Κωνσταντινούπολεως εις Νίκαιαν. Ταξιδιωτικά εντυπώσεις εκ Βιθυνίας, μετ' εικόνων* (Κωνσταντινούπολις 1909), σελ. 142.

2. Αδαμαντιάδης, Β., «Η Εκκλησιαστική επαρχία Προύσης», *Μικρασιατικά Χρονικά* 8 (1959), σελ. 125-126. Πάντως η λατρεία του αγίου Γεωργίου είχε παράδοση στο χωριό και πιθανόν κάποια εκκλησία του αγίου είχε υποκαταστήσει αυτήν της Αγίας Άννης ήδη από το 18ο αιώνα: έτσι, για παράδειγμα, στο χωριό στις αρχές του 20ού αιώνα σωζόταν κολυμβήθρα με την επιγραφή: «Τούτη η κολυμβήθρα είναι του αγίου Γεωργίου των Αρβανιτών της χώρας, 1769», όπως και εκκλησιαστικό σκεύος αγιασμού με την επιγραφή: «Του Αγίου Γεωργίου του Αρβανιτοχωρίου, 1759», βλ. *Ημερολόγιον των Εθνικών Φιλανθρωπικών Καταστημάτων του έτους 1906* (Κωνσταντινούπολις 1905), σελ. 137.

Bibliography :

	Κοντογιάννης Π. , <i>Γεωγραφία της Μικράς Ασίας. Φυσική σύστασις της χώρας, πολιτική γεωγραφία, φυσικός πλούτος</i> , Αθήναι 1921
	Αναγνωστοπούλου Σ. , <i>Μικρά Ασία, 19ος αι.-1919. Οι Ελληνορθόδοξες Κοινότητες. Από το Μιλλέτ των Ρωμιών στο Ελληνικό Έθνος</i> , Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997
	Κλεώνυμος Μ., Παπαδόπουλος Χ. , <i>Βιθυνικά ή επίτομος μονογραφία της Βιθυνίας και των πόλεων αυτής</i> , Κωνσταντινούπολις 1867
	Patriarcat Oecumenique , <i>Les atrocités Kémalistes dans les régions du Pont et dans le reste de l'Anatolie</i> , Constantinople 1922
	Καβαλιέρος-Μαρκουίζος Θ. , <i>Από Κωνσταντινούπολεως εις Νίκαιαν. Ταξιδιωτικά εντυπώσεις εκ Βιθυνίας, μετ' εικόνων</i> , Κωνσταντινούπολις 1909
	Αδαμαντιάδης Β. , "Η εκκλησιαστική επαρχία Προύσης", <i>Μικρασιατικά Χρονικά</i> , 8, 1959, 97-128
	<i>Ημερολόγιον των Εθνικών Φιλανθρωπικών Καταστημάτων του έτους 1906</i> , Κωνσταντινούπολις 1905

Glossary :

	αγίασμα, το Το αγιασμένο νερό, αλλά και ο ιερός χώρος απ' όπου αναβλύζει το ιαματικό ύδωρ, το οποίο οι πιστοί πίνουν ή ραντίζονται με αυτό ή ακόμα λούζονται μέσα σε αυτό για να θεραπευτούν. Τα παλαιοχριστιανικά και βυζαντινά αγιάσματα μπορούν να διακριθούν σε αγιάσματα ενωμένα με τις φιάλες των βασιλικών, σε αγιάσματα με λουτρώνες, σε μαρτύρια με αγιάσματα και σε αυτοτελή αγιάσματα.
	βιλαέτι (βαλιλίκι), το Η ανώτατη βαθμίδα της διοίκησης στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, η οποία αφορούσε μεγάλες διοικητικές περιοχές. Οι μεγάλες επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ονομάζονταν αρχικά εγιαλέτ. Η νέα διαίρεση του 1864 εισήγαγε τον όρο βιλαγέτ (vilayet), κατά αντιστοιχία προς το

Αρβανιτοχώρι

γαλλικό διοικητικό όρο département, μικρότερης όμως έκτασης. Ο διοικητής του βιλαετιού ονομαζόταν βαλής και είχε εκτεταμένες δικαιοδοσίες.

καϊμακαμλίκι, το

Οθωμανική διοικητική μονάδα που αντικατέστησε τον καζά στην Ύστερη Οθωμανική περίοδο, μετά τη διοικητική μεταρρύθμιση του 1864.

μουχτάρης, ο

Αιρετός κοινοτικός υπάλληλος, ο επικεφαλής της κοινότητας σε επίπεδο χωριού ή συνοικίας.

Sources